

Nya Elementars plan mot diskriminering och kränkande behandling

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

F-9

Ansvariga för planen

Ledningsgruppen i samarbete med Trygghetsgruppen

Vår vision

På Nya Elementar får jag vara den jag är och du får vara den du är.

Våra verksamhetsformer

Förskoleklass

Grundskolan 1-5

Grundskolan 6-9

Grundskolan 6-9 (Resursskola)

Grundsärskolan (Även inriktning träningssärskola)

Skolbarnsomsorg

Planen gäller från

2011-10-01

Planen gäller till

2012-10-01

Elevernas delaktighet

Likabehandlingsplanen har varit på remiss till eleverna. De har i mindre grupper diskuterat innehåll och utformning. Eleverna är också delaktiga i att kartlägga trygga och otrygga platser i och runt skolan. Detta gör vi en gång om året i varje mentorsgrupp. I år framkom att tunneln mot tunnelbanan och vid Kulan, är otrygga platser. Detta har hjälpt personalen på skolan till ett bättre rastvärdssystem. Vi har också en karta som rastvärdarna följer. Eleverna skriver under skolans trivselregler vid läsårets början.

Se också årshjulet, bilaga.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vid våra föräldramöten har vårdnadshavarna blivit informerade kring hur vi arbetar med likabehandling. Vid allagråd och skolråd lyfts likabehandlingsplanen och förankras. Alla vårdnadshavare informeras om Diskrimineringslagen och Skollagen via brev från rektor. Vårdnadshavarna skriver också under skolans trivselregler i elevernas personliga elevbok.

Se också årshjulet, bilaga.

Personalens delaktighet

I trygghetsgruppen finns personal representerad från hela skolan. Gruppen har producerat enkäten som ligger till grund för årets likabehandlingsplan. Enkäten går ut på remiss i alla arbetslag så att personal kan påverka innehållet. Därefter fastställer trygghetsgruppen enkäten som går ut till eleverna.

En analys och utvärdering av årets likabehandlingsplan kommer att resultera i förslag till ny handlingsplan, 2012/2013.

Se också årshjulet, bilaga.

Förankring av planen

Alla kan hitta vår likabehandlingsplan på skolans hemsida. Om förändringar görs av någon anledning utifrån kartläggning informerar rektor om detta. Likabehandlingsplanen förankras i arbetslagen på arbetsplatsträffar och i samverkan. All pedagogisk personal är ansvarig för att löpande diskussioner förs i elevgrupperna som rör likabehandlingsarbetet.

Likabehandlingsarbetet på Nya Elementar ska genomsyra all verksamhet och personal på skolan.

Se också årshjulet, bilaga.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Likabehandlingsplanen kommer att utvärderas utifrån ett årshjul. Under februari gör samtliga elever en enkät. Resultat utvärderas av ledningsgruppen. Ledningsgruppen sätter upp nya mål utifrån resultatet till nästa års plan. Detta sker i juni. Resultatet styr även ledningsgruppens val av fortbildning för skolans personal.

Vid höstterminsstart skickas förslaget på årets likabehandlingsplan ut på remiss. 1 oktober är den nya likabehandlingsplanen klar.

Förra likabehandlingsplanen har utvärderats och tagits upp i samverkan, ledningsgruppen, skolrådet, trygghetsgruppen, arbetslagen och med kamratstödarna. Vi fick också påtalat vid skolinspektionen att den inte var tillräckligt bra och uppdaterad.

Arbetet med denna plan blir därmed vägledande hur vi fortsättningsvis kommer att jobba med vår likabehandlingsplan.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Trygghetsgruppen, skolrådet, ledningsgruppen elevrådet, kompisstödarna och föräldraföreningen

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Skolans kamratstödare är viktiga i vårt arbete med trygghet och likabehandling i skolan. Vi tycker att de kompletterar de vuxnas dagliga arbete med trygghet och trivsel på skolan. På Nya Elementar tycker vi, elever och personal, att kamratstödarna fungerar mycket väl i alla delar av verksamheten. Vi vill att eleverna ska vara delaktiga och att de ska ges möjlighet att påverka sin arbetsplats. Sannolikheten för ett tryggt och trivsamt klimat på skolan ökar med elevernas delaktighet.

Kamratstödarna har möten regelbundet med pedagoger från sina lag. Där framkommer vad som för tillfället är mest akut att jobba vidare med för vuxna på skolan. Det kommer också fram i samtal vad vi strukturerat och målmedvetet kan jobba vidare med på skolan för att öka trygghet och trivsel. Kamratstödarna har lyft vuxnas närvaro på rasterna som ett utvecklingsområde. Vi har nu arbetat fram en karta där rastvärdarna följer en viss runda och all personal är rastvärdar minst 15 minuter/vecka. Det framkom också att Kulan var en otrygg plats. Elever från F-5 och 6-9 har svårt att samsas där. Nu finns det mer vuxna i anslutning till Kulan.

Alla delar av skolan genomför månadens fråga och en årlig enkät som ligger till grund för nästkommande likabehandlingsplan, i enkäten och i samtal om månadens fråga framkom att årets fokusområde ska vara: verbala kränkningar.

Gemensamt för alla lag är att diskutera månadens fråga. Denna kommer handla om verbala kränkningar under hela året. Arbetet med verbala kränkningar skiljer sig något beroende på vilken ålder eleverna i resp arbetslag har. Utgångspunkten för arbetet är mentorsledda diskussioner, forumspel, värderingsövningar och arbete med månadens fråga.

Årets plan ska utvärderas senast

2012-09-01

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Vi kommer att utvärdera i varje mentorsgrupp, i lagråd, allagråd och skolråd. Vi kommer att utvärdera den i samverkan, APT och i lagen. Enligt årshjul.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Ledningsgruppen

Främjande insatser**Namn**

Fördelning av ordet

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Ge alla lika stor möjlighet till talutrymme.

Insats

Pedagogerna jobbar aktivt med att fördela ordet mellan alla elever. I undervisningen kan man t.ex. använda sig av talrundor, något som gynnar såväl tystlåtna elever.

Ansvarig

Alla pedagoger

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret.

Namn

Övergripande rollekar

Områden som berörs av insatsen

Könsidentitet eller könsuttryck

Mål och uppföljning

Eleverna ska inte känna sig begränsade sig av invanda normer och könsmonster under lek.

Insats

Pedagogerna i förskoleklass möjliggör rollek genom iordningställa en lekhörna med utklädningskläder.

Ansvarig

Pedagogerna i förskoleklass.

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret.

Namn

RFSL kommer på besök

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck och Sexuell läggning

Mål och uppföljning

Alla elever ska få en större förståelse för HBT-frågor. Uppföljning sker genom samtal samt enkät.

Insats

Alla elever ska någon gång under sin skolgång få besök från RFSL i undervisningen.

Ansvarig

Arbetslagen 6-9

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret.

Namn

Undervisning kring religion och etnicitet.

Områden som berörs av insatsen

Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning och Funktionsnedsättning

Mål och uppföljning

Eleverna ska få en fördjupad förståelse för olika kulturer och trosuppfattningar. Resultatet följs upp genom olika bedömningar av undervisande lärare.

Insats

I framförallt ämnena svenska och SO läser och bearbetar eleverna litteratur som tar upp frågor kring etnicitet/religion/trosuppfattning. Eleverna åker på studiebesök till exempel till Etnografiska museet och olika heliga rum (kyrka, moské, synagoga m fl).

Ansvarig

Undervisande lärare i svenska, SO

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret.

Namn

Trygghetsarbete

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Att skapa en trygg miljö för alla elever.

Insats

Pedagogisk lunch, mentorskap, kamratstödjare, rastvärdar, fritiden (caféet), trygghetsgruppen, EHT, skolkör, eftermiddagsaktiviteter på F-5/fritids, föräldrasamverkan, föreläsningar, projektveckor, Satelliten, heldagsomsorg, övernattning för år 8 på Utö.

Ansvarig

All personal

Datum när det ska vara klart

Pågår under hela läsåret.

Namn

Åldersintegrering

Områden som berörs av insatsen

Ålder

Mål och uppföljning

Att eleverna ska känna en "vi-känsla" och ha ett stort kontaktnät och därigenom känna sig trygga.

Insats

Äldre elever välkomnar och guidar nya elever i arbetslaget. (6-9) Projekt där vi blandar åldrar. Tema (F-5) jobbar i åldersblandade grupper med ett gemensamt tema. Skolkör. "Fritiden" Café. Fadderverksamhet. Mira-åldersblandade grupper, tvärgrupper.

Ansvarig

All personal

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret.

Namn

Flexibla undervisningsgrupper

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Kön

Mål och uppföljning

Möjliggöra för eleverna att inte fastna i oönskade roller. Skapa ett större kontaktnät för eleverna.

Insats

Varje elev byter undervisningsgrupp ca 3-4 gånger per läsår. Arbetslagen sätter ihop nya grupper i samråd med arbetslagets kamrattstödjare.

Ansvarig

Varje arbetslag på 6-9

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret.

Namn

Internprao

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Funktionsnedsättning och Ålder

Mål och uppföljning

Detta görs för att främja elevens inkludering i grundsärskolan och grundskolan. Uppföljningssamtal med behörig mentor.

Insats

Fadderarbetslag 6-9:s elever har obligatorisk internprao i grundsärskolan.

Ansvarig

Biträdande rektorer.

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret.

Namn

Nya Elementardagen

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder.

Mål och uppföljning

För att dels främja elevers samhörighet på Nya Elementar, och dels att eleverna erhåller kunskap om och förståelse för varandra.

Insats

Alla elever på skolan indelas i lika stora grupper oavsett ålder och arbetslagstillhörighet. I dessa grupper får eleverna göra olika uppgifter, och får möjlighet att lära känna varandra.

Ansvarig

Ledningsgruppen

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret.

Namn

Gemensamma raster

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Funktionsnedsättning och Ålder

Mål och uppföljning

Att främja samarbetet mellan alla elever på skolan.

Insats

Alla elever har gemensam skolgård där eleverna kan interagera i olika planerade och oplanerade aktiviteter, t.ex. bandy, fotboll och lekar.

Ansvarig Pedagoger från Mira, elevassistenter och rastvärdar.

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela året.

Namn

Fritidsklubben Satelliten

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder.

Mål och uppföljning

Att främja integrering mellan elever som vistas i Satelliten. Personalen på satelliten har planeringstid en gång i veckan, och även uppföljningsmöten var tredje månad då utvärderingar av aktiviteter och arbetet i stort görs.

Insats

Till fritidsklubben kommer elever från årskurs 4-6 och elever från Mira för gemensam meningsfull fritid där de erbjuds olika planerade aktiviteter. Varje elev deltar utifrån egna förutsättningar. Personalgruppen består av personer med olika kompetenser, intressen och åldrar. Två av personalen är även representanter i trygghetsgruppen.

Ansvarig

Personalen på satelliten och elevassistenter från Mira.

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela året.

Namn

Mira Fritids

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder.

Mål och uppföljning

Att ge eleverna en meningsfull fritid och att få möjlighet att ta till vara och utveckla elevernas intressen. Fritidssamordnarna har veckomöten där aktiviteter och arbetssätt följs upp och utvärderas.

Insats

På Mira Fritids går elever inskrivna i särskolan. Planerade aktiviteter kombineras med elevens möjlighet att vara med och påverka valet av aktivitet. Hög personaltäthet ger möjlighet att tillgodose varje individs behov. Eleverna deltar utifrån egna förutsättningar.

Ansvarig

Fritidssamordnare.

Datum när det ska vara klart

Arbete pågår under hela året.

Namn

Öppen scen Satelliten/ Mira

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder.

Mål och uppföljning

Att eleverna får uttrycka sig och bekanta sig med varandras olikheter. Personalen på Satelliten har planeringstid en gång i veckan, och även uppföljningsmöten var tredje månad då utvärderingar av aktiviteter och arbetet i stort görs.

Insats

Skolans aula står öppen för Satellitens och Miras elever 1 gång i månaden då de får uppträda för/med varandra.

Ansvarig

Satellitens och Miras samordnare.

Datum när det ska vara klart Arbetet pågår under året.

Namn

Elevråd/lagråd

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder.

Mål och uppföljning

Att ge eleverna möjlighet att påverka i olika frågor, samt att ge eleverna inblick i ett demokratiskt arbetssätt/vana vid en demokratisk arbetsordning.

Insats

Elevrådet träffas en gång i månaden och har representanter från alla arbetslag och årskurser.

Ansvarig

Biträdande rektorer

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela året.

Kartläggning

Kartläggningsmetoder Trygghetsgruppens medlemmar består av personalrepresentanter från alla verksamheter på skolan. Gruppen kartlägger resp verksamhets trygghetsfrågor. Det förebyggande trygghetsarbetet präglar gruppens möten. Gruppen leds av en biträdande rektor, detta gör att information, beslut och kännedom i elevärenden som rör tryggheten på skolan, snabbt når ledningsgruppen.

Vi genomför en enkät på hela skolan. Eleverna i sarskolan, F, 1, 2 och 3 genomför enkäten i pappersform. Det är en anpassad version av den som görs från år 4-9.

Trygghetsgruppen träffas regelbundet. utöver dessa möten har representanter från F-5 gemensamma möten och syskonarbetslagen från 6-9 gemensamma möten. På detta sätt blir alla våra möten mer effektiva och det främjande arbetet kan bli mer specifikt, tex blir det främjande arbetet med verbala kränkningar annorlunda i år 3 jämfört med i år 8.

Kamratstödjarträffarna som är varannan vecka bidrar också till områden som kan vara aktuella att arbeta med i elevgrupperna.

Brukarundersökningen som Stockholm Stad genomför regelbundet.

Skolans egen enkät om likabehandling.

Mentorskapet - genom de individuella samtalen (mentor - elev) där mentor får en bild av hur eleven mår och trivs i skolan.

Husmodellen - med elevernas hjälp kartlägger vi skolans fysiska miljö, utifrån diskrimineringsgrunderna och kränkande behandling, detta underlag ger oss möjlighet att identifiera problem- och riskområden samt behov av förändring. Denna kartläggning sker i samband med enkäterna med eleverna, i februari. Mentor genomför med hjälp av handledning från Trygghetsgruppen.

Vid behov använder vi fler kartläggningsmetoder inom ett specifikt problemområde (som framkommit av kartläggningen ovan, för specifika grupper).

Rastvärdar, rastvärdar är schemalagda så att de täcker in elevernas skoldag. Vid varje rast finns personal som elever har anknytning till, ute och inne. Rastvärdarna utgår från en karta. I enkäter har trygga och otrygga platser runt skolan kartlagts. Dessa platser uppmärksammar rastvärdarna på sin runda.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning och Ålder.

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

Mentorssamtal. Eleverna har besvarat en enkät som ligger till grund för likabehandlingsplanen. Eleverna har på karta prickat ut trygga och otrygga platser i skolan och runt skolgården. Kamratstödarna är delaktiga i analysen av kartläggningen.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Personalen har i tvärgrupper diskuterat gemensamma värderingar för skolan. Arbete och initiativ runt detta framgår i Strategiska planen. All personal har via sitt arbetslag och samverkan, haft möjlighet att ge synpunkter på enkäten.

Resultat och analys

Analys av kartläggningen är mycket viktig. Ord och begrepp uppfattas olika, elevernas dagsform påverkar svaren. Eleverna kan uppfatta fraser som "sexuell läggning" mycket olika. Det spelar roll om eleven går i år 4 eller år 9. Enkäten bygger på samma frågor men ser olika ut beroende på hur gammal man är och i vilken skolform eleven går i.

De flesta elever känner sig mycket trygga i skolan. De flesta har minst en kamrat de kan lita på. Nästan alla elever upplever att de har vuxna i skolan som de litar på.

Många elever uppfattar tunneln till tunnelbanan som en otrygg plats. Många av våra elever passerar där och för oss är det viktigt att vi jobbar med detta. Rastvärdarna ska nu passera där på sin tur enligt den karta som finns. Elever på 6-9 upplever sin korridor som en högljudd och stökig miljö och saknar vuxna som befinner sig där. Omklädningsrummen i Åkeshovshallen är uppfattas också som en otrygg plats av många elever. Tyvärr är omklädningsrummen för små. Vi diskuterar hur vi ska komma tillrätta med det. Idrottslärarna kommer under HT diskutera fram förslag till förbättring.

Skolgården för de yngre eleverna F-5 uppfattas som en trygg plats. Kulan tycker eleverna i år 4 och 5 är otryggt när de äldre eleverna också vill spela där. Vi har på arbetslagsmöten diskuterat hur vi kan bidra till att förbättra dialogen mellan de yngre och äldre eleverna, speciellt vid Kulan.

Det framkom i enkäten att *verbala kränkningar* är vanligt bland elever på hela skolan och vi har valt att fokusera på detta i årets likabehandlingsarbete. Vi kommer att arbeta med detta på olika sätt beroende på vilket år och i vilken skolform eleverna tillhör.

Förebyggande åtgärder

Namn

Information till arbetslag

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling och Funktionsnedsättning

Mål och uppföljning

För att förebygga och motverka kränkande behandling och/eller missförstånd som kan tänkas uppstå i elevens livslånga lärande som blivande samhällsmedborgare.

Åtgärd

Pedagoger från Mira ger information till övriga arbetslag om särskolans verksamhet och om elevernas olika funktionsnedsättningar.

Motivera åtgärd

Det har kommit önskemål om att kunna få större förståelse från elever och lärare gällande elever som tillhör arbetslaget Mira.

Ansvarig

Lärare från Mira

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela året.

Namn

Nya Elementardagen (eller namn på dagen som anknyter till det valda temat)

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Vi gör detta för att förebygga fördomar om skolkamraters styrkor och svagheter. Vi anser också att det här arbetssättet förebygger segregering och rädsla inför olikheter.

Åtgärd

Alla elever på skolan indelas i lika stora grupper oavsett ålder och arbetslagstillhörighet.

Motivera åtgärd

Alla ska få möjlighet till större kontaktytor för att fler ska lära känna varandra och därmed också bidra till ökad trygghet.

Ansvarig

Ledningsgruppen

Datum när det ska vara klart

Senast 1/10-12

Namn

Trygg skolgård

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder.

Mål och uppföljning

Alla elever, oavsett ålder och skolform, ska uppleva skolgården som trygg.

Åtgärd

Skapa ett fungerande rastvärdsschema för personalen. Utbilda kamratstödjare och ha träffar med dessa varannan vecka.

Motivera åtgärd

Elever har påtalat via enkät och i samtal att om fler vuxna syns blir skolgården en tryggare plats. Skolvägen genom tunneln från tunnelbanan är otrygg och upplevs av yngre elever som läskig.

Ansvarig

Ledningsgruppen

Datum när det ska vara klart

Arbete pågår under hela året.

Rutiner för akuta situationer

Policy

Det ska råda nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling på vår skola!

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

- Rastvaktsschema för god uppsikt över alla platser där eleverna befinner sig på lektionsfri tid.
- Hög vuxentäthet på skolgården.
- Kamratstödjare, två i varje klass från år 3-5, två i varje mentorsgrupp år 6-9.
- Kartläggning.
- Punkt på dagordning i varje arbetslag som tar upp elevers situation.
- Flexibla undervisningsgrupper.
- Inte gå förbi elever.

Alla vuxna har gemensamt ansvar för alla våra elever på skolan.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Henrik Nöbbelin, Bitr rektor 50841232

Petter Iwarsson, Kurator 50807707, 076-1207707

Elisabeth Mandorff, skolsköterska 50807705, 0761207705

Carina Ullman, skolsköterska 50807705, 0761207705

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

"Mobbning är en form av kränkande behandling som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag." (Skolverkets definition av mobbning 2011)

Trygghetsgruppen använder följande modell när det gäller mobbningsärenden:

1. Samla information. Vi tar reda på så mycket som möjligt om vad som har hänt, vilka som är inblandade och vem som gjort vad. Vi gör en bedömning om det är mobbning eller något annat. Vi samlar informationen så diskret som möjligt och bland elever och personal. Vi samtalar med den utsatte för att få en tydlig bild av vad som hänt. Vi erbjuder stöd till den utsatte.

2. Samtal med eleven som utsätter. Två medlemmar från trygghetsgruppen leder samtalet och ger tydliga exempel på den kränkande behandling eleven utfört. Vi berättar att vi ser allvarligt på händelsen och kräver att eleven omedelbart upphör med detta.

Vi undersöker om eleven behöver stöd med att ändra sitt beteende, i så fall kan den få det i form av mentorssamtal eller kuratorsstöd. Vi berättar att vi ses om cirka en vecka för uppföljningssamtal. Allt dokumenteras.

3. Vi kontaktar föräldrarna till de inblandade. Det sker i direkt anslutning till samtalen.

4. Uppföljningsmöte, vi har samtal med den utsatte för att höra oss för om mobbningen upphört. Vi samtalar med den som kränkt för att höra om den klarat det vi kommit överens om. Uppföljning med de inblandades föräldrar.

5. Vid avslutat fall informeras elevvårdslaget och respektive biträdande rektor i lagen. Om kränkningarna inte upphör överlämnas ärendet vidare till skolledningen som överväger polisanmälan eller kontakt med socialtjänsten.

Alla ärenden behandlas skyndsamt och med respekt för alla inblandade. Allt dokumenteras och arkiveras.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Om elev, vårdnadshavare eller skolans personal upplever att en elev kränks/diskrimineras av en anställd på skolan hänvisas ärendet direkt till biträdande rektor/rektor. Biträdande rektor/rektor utreder och vidtar nödvändiga åtgärder.

Vårdnadshavare informeras omgående och deltar i samtal mellan de inblandade. Uppföljning sker tills dess att ärendet kan avslutas.

Rutiner för uppföljning

Trygghetsgruppen ansvarar för uppföljningssamtal med elev/elever som kränkt annan elev. Detta sker inom en vecka efter att kränkande handling har begåtts. Biträdande rektor/rektor utreder och vidtar nödvändiga åtgärder om elev kränkts/diskriminerats av personal, biträdande rektor/rektor ansvarar för uppföljning med de inblandade.

Rutiner för dokumentation

Trygghetsgruppen ansvarar för att varje ärende dokumenteras och arkiveras. De ansvarar för att ta fram lämpliga dokument.

Biträdande rektor/rektor ansvarar för dokumentation när personal är inblandad.

Ansvarsförhållande

Trygghetsgruppen ansvarar och utreder och vidtar åtgärder när elever är inblandade, rektor när personal är inblandad.

Rektor har övergripande ansvar.

Begrepp (Enligt diskrimineringsombudsmannens definition)

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad via msn av elever på skolan. Där kallar de honom ”pucko” och ”tjockis”. De har också lagt ut bilder av Carl på Lunarstorm. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. ”Han är en ensamvarg”, säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet ”Det är för hårt arbete för en tjej”. [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Illa människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa". [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]

Årshjul för likabehandlingsplan

